

İŞÇİ DAYANIŞMASI

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni • 15 Ekim 2012 • No:55

Zamlara, Hayat Pahalılığına ve Savaşa Karşı **Birleşelim!**

İşçilerin satın alma gücü gerilemektedir. Satın alma gücünün gerilemesi demek reel ücretlerin düşmesi demektir! Dolayısıyla işçilerin aldığı ücretin miktarına değil, bu ücretle ne kadar şey satın alındığına bakılmalıdır.

Türkiye'nin savaşın aktif bir tarafı haline gelmesine paralel olarak bütçe giderleri kat be kat artmakta ve bu artış zamlarla emekçilerin sırtına yıklmaktadır.

Emekçilerin yaşamını çekilmez kılan ve sefalet koşullarını daha da ağırlaştırılan zamlar son sürat devam ediyor.

AKP hükümeti, emekçi halkın zamlara tepki göstermesinin önüne geçmek için, zamları özellikle ilkbahar ve sonbaharda yaptı.

Hatırlayalım: Nisan ayında doğalgaza tek seferde %19 oranında zam yapılmıştı. Aradan dört ay geçmeden, Ekim ayının başında doğalgaz bir kez daha %10 oranında zlandı. Böylece, kullanımın düştüğü ve yüksek faturaların halkın canını yakmadığı bu aylarda doğalgaza %30 oranında bir zam yapılmış oldu.

Yine Nisan ayında elektriğe %9,6 oranında zam yapılmıştı. Bunu yeterli bulmayan AKP hükümeti, emekçilerin cebine elini biraz daha uzatabilmek amacıyla, son doğalgaz zammının yanına elektrik zammını da ekledi: %10!

Zam zulmü altında inleyen emekçi halka bir darbe daha vurulmuş oldu.

Benzin, mazot ve benzeri petrol ürünlerine yapılan zamlar ise artık otomatiğe bağlanmış durumda.

Benzin, mazot doğalgaz ve elektriğe zam demek, bunların dışında kalan her şeye zam demektir.

Nitekim enerji ürünlerinin zamlanmasıyla maliyetlerin arttığı ileri sürülerek şehir içi ve dışı ulaşımdan gıdaya, giyimden beyaz eşyaya kadar her şeye zam yağdırılmaktadır.

İlkbahar ve yaz aylarında doğalgaz ve elektriğin az kullanılması, meyve ve sebzenin daha ucuz olmasından kaynaklı zamların etkisi az hissedildi. Lakin kış aylarıyla birlikte, hayat pahalılığı tüm eziciliğiyle kendini gösterecek ve emekçilerin yaşamını tam bir çileye çevirecek!

Çünkü tüm yaşamsal ihtiyaç maddelerine zam yapılırken, işçilerin ücretleri yerinde saymaya devam ediyor. İşçilerin ücretlerine çoğunlukla zam yapılmamakta, yapıldığında ise %5'i geçmemektedir. Böylece yerinde sayan ücretler, hayat pahalılığı karşısında çarçabuk eriyip gitmektedir.

Bunun anlamı şudur: İşçilerin satın alma gücü gerilemektedir. Satın alma gücünün gerilemesi demek *reel ücretlerin düşmesi* demektir! Dolayısıyla işçilerin aldığı ücretin miktarına (*nominal ücret*) değil, bu ücretle ne kadar şey satın alındığına (*reel ücret*) bakılmalıdır.

Şu anda işçilerin hem ücret miktarı hem de bu ücretin satın alma gücü düşüktür. Meselâ, asgari ücret yalnızca 739 liradır.

Bu ücretle dört kişilik bir işçi ailesinin karnını doyurması, kira vermesi, fatura ödemesi, çocuk okutması ve diğer ihtiyaçlarını karşılaması nasıl mümkün olabilir?

739 liralık asgari ücret, hiçbir şekilde hayatın gerçekleriyle bağdaşmıyor. Dört kişilik bir ailenin en temel/asgari ihtiyaçlarının karşılanması için çok daha fazlasına ihtiyaç var.

Sendikaların açıkladığı açlık sınırı 1000, yoksulluk sınırı ise 3000 liranın üzerindedir. Yani dört kişilik bir ailenin açlık sınırında yaşaması için bile 1000 liraya ihtiyaç vardır.

739 liralık asgari ücret göz önünde tutulursa, milyonlarca işçinin aslında açlık sınırının altında yaşadığı görülecektir.

İşçiler, açlık sınırını aşmak için gece gündüz demeden çalışıyor, fazla mesailerle gelirlerini arttırmaya çabalıyorlar. Fakat tüm bu uğraşa rağmen, işçilerin yaşam koşulları yoksulluk sınırına dahi yaklaşmıyor.

Bu durumda işçiler doğru düzgün beslenemiyor ve ağır çalışma koşulları için gerekli besinleri alamıyorlar. İşçilerin mutfağına et gibi protein ağırlıklı besinler değil, makarna ve ekmeğin gibi karbonhidratlı besinler giriyor.

Netice bellidir: Gerektiği gibi beslenemeyen işçiler, uzun ve ağır çalışma koşulları altında tükeniyorlar.

Fazla mesailer, 12 saat üzerine kurulu vardiya sistemleri, aynı hafta içinde hem gece hem de gündüz çalışılması ve böylece dinlenmenin bir türlü mümkün olmaması nedeniyle gelen bedensel çöküş!

İşte patronların ve AKP hükümetinin işçilere reva gördüğü yaşam budur!

Önümüzdeki aylarda da AKP hükümeti zam yağmuruyla emekçilerin belini bükmeye devam edecek.

Zamlarla birlikte devletin kasasına akan vergi miktarı

artmaktadır. Örneğin, bir litrelik benzine ya da bir paket sigaraya verilen paranın neredeyse yarısı devlete vergi olarak gidiyor.

Böylece devlet, KDV ve ÖTV vergileri adı altında emekçileri kaz gibi yoluyor.

Peki, emekçilerin cebinden çıkan paralarla oluşturulan devlet bütçesi nereye harcanıyor? Meselâ eğitime ve sağlığa yatırım mı yapılıyor?

Elbette hayır!

Bütçenin ana dilimlerinden biri savaş harcamalarına ayrılmış durumda. AKP hükümeti son bir yıldır içeride ve dışarıda savaşı tırmandırmaktadır. Kürtlere yönelik askeri operasyonlar hız kesmezken, Özgür Suriye Ordusuna yapılan askeri yardımlar da savaş bütçesini şişirdikçe şişirmektedir.

Silah araç gerecine ve savaş teçizatına, 2012'nin Ocagından Haziranına kadarki altı aylık sürede toplam 203 milyon lira harcanırken, yalnızca Temmuzda 287 milyon lira harcanmıştır. Ağustostaki 198 milyon liralık harcamayla birlikte, savaş/yıkım araçlarına harcanan para iki ayda 483 milyon liraya fırlamıştır. Ayrıca bütçede, "gizli hizmet giderleri" olarak gösterilen ve nereye harcandığı belli olmayan örtülü ödenekte de muazzam bir artış söz konusudur.

Buradan da anlaşılacağı üzere, Türkiye'nin savaşın aktif bir tarafı haline gelmesine paralel olarak bütçe giderleri kat be kat artmakta ve bu artış zamlarla emekçilerin sırtına yıkılmaktadır.

Dolayısıyla savaş çıgırtkanlığı yapan AKP hükümetinin söylemine asla kanılmamalıdır. Savaş ölüm, yıkım, acı ve gözyaşı demektir.

Zamların hiçbir haklı nedeni yoktur. Savaş aynı zamanda zam, hayat pahalılığı, yaşamın katlanılmaz hale gelmesi, uzun ve ağır çalışma koşulları demektir.

Zaten Türk ve Kürt emekçileri 30 yıldır süren haksız savaştan dolayı acı çekiyorlar. Bu nedenle, emekçilerin canını alan bu haksız savaşa karşı durup barışın sesini yükseltmek, Suriye'ye dönük bir savaşın da karşısına dikilmek görevimizdir! O halde gelin zam zulmüne, hayat pahalılığına ve savaşa karşı birleşelim!

- Savaşa değil, sağlığa ve eğitime bütçe!
- Doğalgaza, elektriğe, petrol ürünlerine yapılan zamlar geri çekilsin!
- Asgari/temel ihtiyaçları gerçekten karşılayacak vergi dışı bir asgari ücret!
- İşçilerin kredi kartı, elektrik, su ve doğalgaz borçları silinsin!
- Gıda fiyatları ucuzlatılsın!
- Ev kiralari dondurulsun!
- Emekçilere parasız sağlık, eğitim, konut ve ulaşım sağlansın! ■

Yeni Sendikalar Yasa Tasarısı: İşçiye Yasak Devam Ediyor!

Uzun zamandır gündemde olan Toplu İş İlişkileri Kanunu Tasarısı Ekim ayı başında Meclis'te görüşülmeye başlandı. Genel Kurula gelir gelmez tasarının ismi Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu Tasarısı olarak değiştirildi. Çalışma yaşamına ilişkin önemli değişiklikler getiren tasarı, sendikalar ve işçi örgütleri tarafından tepkiyle karşılandı. Ancak AKP hükümeti tasarımı patronların arzusu doğrultusunda hayata geçirmek istiyor.

Hâlâ yürürlükte olan 2821 Sayılı Sendikalar Kanunu ve 2822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu 12 Eylül 1980 askeri darbesinin ürünüdür. 12 Eylül, patronların işçi sınıfını ezmek için hayata geçirdikleri bir faşist darbeydi. Grevler yasaklandı, işçilerin haklarına büyük bir darbe vuruldu ve sendikalar dâhil tüm işçi örgütleri kapatıldı. 1982'de yeni bir anayasa hazırlandı, işçilerin birleşmesinin ve haklarını aramasının önüne duvarlar örüldü. İşçilerin sendikalarda örgütlenmesinin önüne geçmek amacıyla işkolu barajı getirilmekle kalmadı, baraj %10 olarak belirlendi. Böylece sendikalar, artık bir işyerinde yetkili olabilmek ve toplu sözleşme yapabilmek için işkolundaki işçilerin %10'unu örgütlemek zorundaydılar. İşkolu barajına %50+1 işyeri barajı eklendi; grev yasakları alabildiğine genişletildi. İşçilerin patronlar karşısında pazarlık etme araçları olan sendikaların kolu kanadı kırıldı. İşçilere güven veren toplu iş sözleşmeleri yapılması engellendi. İşte bu nedenle işçi sınıfının belini büken darbe yasalarının değiştirilmesi, 2821 ve 2822 sayılı kanunların ortadan kaldırılması talebi, uzun bir süredir işçilerin ve sendikaların gündemindeydi.

AKP hükümeti, çalışma yaşamına ilişkin bu kanunlarda önemli değişiklikler yapacağını, demokratik düzenlemeler getireceğini, bu değişiklikleri sendika konfederasyonlarıyla mutabakat halinde yapacağını iddia etmişti. Ancak tasarıda yer alan değişikliklerin hiçbiri işçilerin örgütlenmesinin ve etkili toplu iş sözleşmeleri yapabilmemesinin önünü açmıyor. Grev yasakları kaldırılmak yerine genişletiliyor. İşkolu ve işyeri barajları korunuyor. Tasarının ilk halinde olumlu sayılabilecek birkaç ufak değişiklik bile patron örgütlerinin itirazlarına takıldı. Meselâ, 30 ve daha az işçi çalıştıran işyerlerinde sendikal nedenlerle işten atılan işçilerin, sendikal tazminat davası açma hakkı tasarıdan çıkartılmıştır. Böylece toplamda yüz binlerce işçinin çalıştığı bu işyerlerinde sendikal örgütlenmenin önü kesilmiş oluyor. Özetle, 12 Eylül'ün yasalarındaki yasakçı zihniyeti korunuyor.

Tasarı kanunlaştığında onlarca sendika baraj altında kalacak. Çünkü işkolları birleştirilmesine ve böylece eskisine göre herhangi bir işkolunda kayıtlı işçi sayısı artmasına rağmen, işkolu barajı devam ediyor. İşkolu ba-

rajının %10'dan %3'e indirilmesi asla yeterli değildir. Biz, işkolu ve işyeri barajının tümüyle kaldırılmasını talep ediyoruz! Dayanışma ve genel grev başta olmak üzere her türlü grevin önündeki tüm yasal engeller kaldırılmalı, işçilerin grev çadırı kurması ve tüm grevci işçilerin işyeri önünde beklemesi serbest olmalıdır!

Yeni sendikalar kanunu yasalastığında onlarca sendikanın yetkisi düşecek ve bu sendikaların örgütlü olduğu işyerlerinde işçiler resmi olarak örgütsüz hale gelecekler. AKP hükümeti, bu durumu bir şantaj olarak kullanıyor. Ulusal İstihdam Stratejisi kapsamında kıdem tazminatının bir fona devredilmesine ve kölelik büroları kurulmasına karşı çıkılmaması koşuluyla, bir iki yıl daha, özel bir düzenlemeyle sendikaları yetkili kabul etmeyi öneriyor. Nitekim Türk-İş ve Hak-İş'in üst yönetimleri bu teklifi kabul ederek AKP hükümetine destek vermişlerdir. Çok açık ki, bürokratların bu tutumu işçilere ihanet edilmesi anlamına gelmektedir.

İşçilerin birliğinin önünü açmayan, grev yasaklarını genişleten yeni Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu Tasarısı'na karşı çıkmak tüm işçilerin ve sendikaların görevidir. Lakin ne yazık ki, mücadeleden yana olduğunu söyleyen sendikalar bile, AKP hükümetinin tehdit ve şantajları karşısında güçlü bir itiraz yükseltebilmiş ve konuyu işçilerin gündemine taşıyabilmiş değiller.

Örgütlenmenin önündeki engellerden dolayı üye sayısı giderek azalan ve yok olma noktasına gelen sendikalar, hükümetin işkolu yetkisi tehditleri karşısında uzlaşmalara ve geçici çözümlere değil, tabanlarındaki işçilere başvurmalıdırlar. Tasarı, büyük olasılıkla önümüzdeki günlerde Meclis'te kabul edilerek yasallaşacak. Ancak bu durum her şeyin bittiği anlamına gelmez. Kendi çıkarları doğrultusunda bir gecede yasalar çıkaran AKP hükümeti, işçilerin basınç bindirmesiyle geri adım atmakta zorunda kalacaktır. AKP hükümetinin işçilere ve sendikalara karşı yönelttiği saldırılar, ancak topyekûn bir örgütlenme çabasıyla ve mücadeleyle geri püskürtülebilir. ■

İşçiler Sorunlarını Çözmek İçin Mücadele Ediyorlar!

DİSK ve SGBP'den Meclis Önünde Eylem

Sendikaları yakından ilgilendiren Toplu İş İlişkileri Kanun Tasarısı 3 Ekimden itibaren Meclis'te görüşülmeye başlandı. İşkolu barajını kaldırmayan ve sendikaların toplu sözleşme yetkisini düşüren yasa taslağına, sendikalar ve demokratik kitle örgütleri tepki gösterdiler. 9 Ekimde DİSK ve Sendikal Güç Birliği Platformu (SGBP) Meclis önüne yürümek istedi, ama polisin azgınca saldırısıyla karşılaştı. Kızılay'da bir araya gelen sendikalar adına SGBP dönem sözcüsü ve TÜMTİS Genel Başkanı Kenan Öztürk bir açıklama yaptı. Öztürk, adı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu Tasarısı şeklinde değiştirilen tasarıya karşı mücadele edeceklerini dile getirdi ve bu yasaya onay veren Türk-İş ve Hak-İş yönetimlerini eleştirdi.

DİSK Genel Başkanı Erol Ekici de yaptığı konuşmada, AKP hükümetinin bu yasayı çıkartarak militan, mücadelecı, devrimci sendikal anlayışı tasfiye etmek istediğini söyledi. Ekici, taleplerini şöyle sıraladı:

- Herkese özgürce sendika kurma ve sendikaya üye olma hakkı verilmesini,
- Sendikaların kendi iç işleyişlerini, denetimlerini ve faaliyetlerini serbestçe düzenleyebilme, kendi yöneticilerini serbestçe seçebilme hakkına sahip olmasını,
- Çok düzeyli toplu pazarlık ve toplu sözleşme düzeninin kurulmasını,
- Toplu sözleşme hakkı için yüzde 10 işkolu barajı dâhil bütün barajların kaldırılmasını,
- Toplu iş sözleşmesi prosedürünün sadeleştirilmesini, sendikaların çalışanların tümünü temsil eden örgütler olarak tanınmasını, yetki uyuşmazlıklarında referandum uygulanmasını,
- Grev yasakları ve engellerinin kaldırılmasını talep ediyoruz!

TÜMTİS'ten İranlı İşçilere Destek!

TÜMTİS, ITF'nin (Uluslararası Taşımacılık İşçileri Federasyonu) belirlediği Uluslararası Eylem Haftası kapsamında DHL Kargo direnişindeki işçilerle birlikte İran ve Güney Afrika ülkesi Swaziland'da tutuklu olan işçilere ve sendikacılara destek vermek için 11 Ekimde DHL deposu önünde bir basın açıklaması gerçekleştirdi.

Eyleme TÜMTİS üyesi UPS Kargo işçileri, Hava-İş üyesi direnişteki THY işçileri ve işten atılan DHL işçileri katıldı. Derneğimiz UID-DER de eyleme destek verdi. DHL deposu önünde toplanan işçiler, dayanışma sloganlarıyla tüm dünyada sendikal baskıların son bulması talebini yükselttiler. TÜMTİS 1 Nolu Şube Başkanı Ersin Türkmen, İran'da ve Swaziland'da işçilere ve sendikacılara dönük baskılara ve tutuklamalara karşı işçileri uluslararası çapta birlik olmaya çağırdı.

Soma'da 700 Madenci İş Bıraktı!

Manisa'nın Soma ilçesinde maden ocaklarında ardi ardına yaşanan iş kazalarına karşı 700'den fazla işçi iş bırakarak ocaklara inmedi. Madende iki hafta içerisinde yaşanan kazalar bir işçinin canını aldı, 12 işçi ise ağır şekilde yaralandı. 7 Ekimde, Türk Maden-İş'in örgütlü olduğu madende 700 işçi, ağır çalışma koşullarına karşı, işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin sağlanması talebiyle iş bırakarak tepki gösterdiler. İşçiler, madenlerde gerekli denetimin yapılmasını istediler. İşçilerin iş bırakmasının ardından, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı madene tekrar müfettişler gönderdi. 5 Ekimde bu madende denetim yapan müfettişler, eksiklerin giderilmesi için madeni kapattı. İşçilerin mücadelesi böylece başarıya ulaşmış oldu.

THY İşçilerinin Cumartesi Eylemleri Sürüyor

Grev yasağına karşı mücadele ettikleri için işten atılan THY işçilerinin Cumartesi eylemleri devam ediyor. Taksim'de bulunan THY bilet satış ofisi önünde gerçekleştirilen protesto eylemlerinde işçiler, THY yönetimine mücadelelerinde kararlı olduklarını gösteriyorlar. Eylemlerde sendikalar, demokratik kitle örgütleri ve derneğimiz UID-DER, THY işçilerini yalnız bırakmıyor.

13 Ekimde yapılan eylemde, Hava-İş Genel Başkanı Atıl Ayçin, hükümete ve Türk-İş yönetimine seslendi: "137 gündür direniyoruz. Buradan düşmanlarımıza sesleniyorum, sakın mücadele alanını terk edeceğimizi sanmasınlar. Bizi gazla, copla, karalamayla yıldıramazsınız. Bugün bizi gülererek, ellerini ovuşturarak seyreden ve bakanlıklarda protokol imzalayarak işçileri satan utanmaz hainler sakın unutmasınlar, biz yenilsek de asla teslim olmayacağız. Toplu İş İlişkileri Yasası'nı kabullenen ey Türk-İş, o protokole imza atmak ihanettir. Utanmaz Mustafa Kumlu gel istifa et, bu ihaneti sen daha önce de

yaptın.” İşçiler Atılay Ayçin’in konuşmasını “Kumlu İstifa!” sloganlarıyla desteklediler.

Sendikalardan “Savaşa ve İşgale Hayır!” Eylemleri

Suriye’ye askeri müdahalenin önünü açan “Suriye Tezkeresi” Türkiye’nin dört bir yanında sendikalar, demokratik kitle örgütleri ve emekten yana partiler tarafından protesto edildi. AKP hükümetinin savaş çıgırtkanlığına karşı tepki yükseltildi, Ortadoğu’da barış talebi haykırıldı. Türk, Kürt, Arap ve Fars haklarının kardeş olduğu vurgulandı. Eylemlerde, “Savaşa Hayır Barış Hemen Şimdi”, “Savaşa Değil Emekçiye Bütçe!”, “Madem Çıktı Tezkere, Tayyip Gitsin Askere!”, “AKP Elini Suriye’den Çek!” sloganları atıldı. Yapılan açıklamalarda, Türkiye’deki tüm halkların, her dilden ve her inançtan emekçilerin savaşa ve savaş tezkeresine karşı çıkmaları için çağrı yapıldı.

BEDAŞ İşçilerinin Direnişi Cuma Eylemleriyle Sürüyor

Yaklaşık 150 gündür direnişte olan BEDAŞ işçileri, Cuma eylemlerine devam ediyorlar. 5 Ekimde Galatasaray Lisesi önünden BEDAŞ Genel Merkezi’ne yürüyen BEDAŞ işçileri, burada bir basın açıklaması gerçekleştirdiler. Basın açıklamasını yapan direnişçi işçi Arif İnan

Başgedik, Enerji-Sen’in eylemleri sayesinde BEDAŞ’ta koşulların iyileştiğine dikkat çekti. İş kazalarına karşı duyarlılık çağrısı yapan Başgedik, Meclis’ten geçen savaş tezkeresine karşı çıkarak, egemenlerin çıkarları uğruna işçilerin kan dökmemesi gerektiğini ifade etti. Eylem direniş halaylarıyla son buldu.

İtfaie ve Zabıta İşçilerinden Basın Açıklaması

KESK’e bağlı Tüm Bel-Sen üyesi itfaie ve zabıta işçileri yaşadıkları hak gasplarını protesto etmek için Ankara’da bir araya geldi. İzmir, Mersin, İstanbul başta olmak üzere çeşitli illerden gelen işçiler, iki koldan iş kıyafetleriyle yürüdüler. Polisin engellemelerine rağmen Güvenpark’a ulaşan işçiler, attıkları sloganlarla yaşadıkları hak gasplarına tepki gösterdiler. Burada bir konuşma yapan Tüm-Bel-Sen Genel Başkanı Vicdan Baykara, zabıta ve itfaie işçilerinin, ekonomik ve sosyal haklarını almakta sorun yaşadıklarına değindi. Baykara’nın ardından söz alan KESK Genel Başkanı Lami Özgen, sahte toplu sözleşme yasaları ile kamu emekçilerinin sorunlarının görüşülmediğini söyledi ve bu sorunların ve taleplerinin toplu sözleşme masasında konuşulması gerektiğini ifade etti. Eylemde sık sık “Can Güvenliği İstiyoruz”, “Toplu Sözleşme Hakkımız, Grev Silahımız” sloganları atıldı. ■

Süreyyapaşa Hastanesi İşçileri Anlatıyor!

Taşeronlaştırmaya, haklarının elinden alınmasına karşı çıktıkları ve Dev Sağlık-İş Sendikasında örgütlendikleri için işten atılan Süreyyapaşa Hastanesi temizlik işçileri, üç aydır direnişter. Haksızlığa boyun eğmeyeceğiz diyen üç işçiyle, Tuzla’daki açılış şenliğimizde bir röportaj yaptık. Kısaltarak yayınlıyoruz.

İşten atıldınız ve direnişe geçtiniz? Neden işten atıldınız?

Serkan: Bundan üç ay önce önümüze bir kâğıt geldi. 11 senedir çalıştığım hastanede, değişen taşeron firması “tüm haklarımı aldım” diye önümüze bir kâğıt koyup imzalatmak istedi. Oysa haklarımızı almadık. “Almadığımız para için niye aldık diye imza atalım” dedik. “İmza atmıyorsan, o zaman işten çıkartıyorum” dedi şirket ve bizi işten çıkardı. Biz de üç arkadaş hastane önünde çadır kurduk ve 3 aydır direniyoruz. Bütün hastane yönetimine, müdüre, başhekimine kadar gittik. Hepsine derdimizi anlattık. Hastanenin başhekimi, “Ben özel firmanın işçisinin (taşeron) hakkını karşılamıyorum” diyor. Ama böyle olabilir mi? Sen asıl, yani üst işverensin.

İl Sağlık Müdürlüğü’ne başvurduk, geçtiğimiz Cuma bir kâğıt geldi hastaneye. Hastane müdürü bunu bize okudu; “Biz taşeron firmaya karışamayız. Asıl işveren hastane değildir. Çadırınızı toplayın gidin oradan” deniyor. İl Sağlık Müdürlüğü hâkim olmuş, savcı olmuş, avukat olmuş, yargı olmuş. Dava açtık, mahkeme sonucu neyse onu bekleyeceğiz. Ya canımız ya ekmeğimiz. Başka yolu yok bu işin.

Hamdi: Biz sendikalaşmaya başladığımızda, bize baskı

yapmaya başladılar. İster patron olsun, ister hastane yönetimi olsun sendika dedin mi “gıcık” kapıyor. Nitekim başhekim bunu dile getirmişti: “Siz sendikaya üye olmasaydınız, bu sorunları çözerdik.” “İşçi hakkını aramayacak, işçi sesini çıkarmayacak, tamamen bizim dediğimiz olacak” diyor. Daha önce başhekimine sorunlarımızı ifade etmiştik. Mesai ücretlerimiz verilmiyor, izinlerimiz iptal ediliyor, bayram izinlerimiz verilmiyor, özellikle bayan arkadaşlara kötü davranılıyor. Taşeron şirketin patronu, başhekimin desteğini aldığı için kadın arkadaşlarımıza küfür bile edi-

yor. Biz bunu başhekime söylediğimizde biz suçlu olduk. “Siz niye bu sorunları dile getiriyorsunuz? Sendikaya üye olmasaydınız. Hep bunu Kürtler örgütledi” diyor.

Serkan: Patron, “bana Aleviyle, Kürtle ne işin var? Hani sen Ülkücüydün?” diyor. Ben MHP kökenliyim. Benim geçğim bu. “Senin Hamdi’yle ne işin var? O Kürt” diyor. Ben de diyorum ki, “Hamdi Kürt olabilir. Benim eşim de Diyarbakırlı, iki tane de çocuğum var.” “Diyarbakır’dan nasıl kız aldın?” gibi abuk sabuk sorular soruyor. Ben diyorum ki, “sen benim hakkımı gasp ediyorsun, sabahın altısından akşamın sekizine kadar çalıştırılmaz bir işçi. Çalıştıyorsan ya izin ya da para vereceksin.”

Hamdi: Biz başhekimin patronu desteklemesiyle işten atıldık. Patrona, “işten atın” imzasını veren başhekimin kendisidir. Tüm baskılara rağmen üç aydır direnişeyiz, bu direnişi sürdüreceğiz. Kimsenin malını yemedik, hırsızlık yapmadık, gasp etmedik.

Serkan: İşe gitmediğimiz, işimizi yapmadığımız için hakkımızda tutulmuş bir tane tutanak çıkartamazlar önümüzde. 11 yılını bir kenara koyar çıkış kâğıdına imza atarım. Biz şerefli insanlarız. Bu hastanenin morgundan 50 milyarlık eroin çıktı, açın interneti bakın. Hastane yandı, hastanenin kabloları ve kameraları çalındı, ya bu devlet nerede?

Hamdi: Çadıra gelen ziyaretçiler ve hasta yakınları bizi tebrik ediyorlar. “Direnişinizi selamlıyoruz” diyorlar, ara-

bayla geçenler korna çalıyor, destek veriyorlar.

İçerideki işçiler, dışarıda direnişte olan arkadaşları için neler düşünüyorlar?

Baki: Arkadaşlar, direnişimizin ne kadar meşru olduğunu anlattılar. Dev Sağlık-İş’in Süreyyapaşa’da 195 üyesi var. 270 taşeron işçi var, bunların 195’i sendikamıza üye. Hastanede örgütlenmeye giriştiğimizde ciddi baskılar oldu. Biz baskılara hiçbir zaman boyun eğmedik, eğmeyeceğiz de. Bunun en iyi örneği de direnişte oluşumuzdur. İşçi arkadaşlarımızın çadıra uğramaması, destek vermemesi için baskı yapılıyor, tehdit ediliyorlar.

Açılış etkinliğimize geldiniz, sizin burada olmanızdan mutluluk duyduk. ÜİD-DER’in çalışmalarıyla ilgili neler söylemek istersiniz?

Baki: ÜİD-DER’in 1 Mayıs kortejini gördüm, geçen sene de görmüştüm. Dikkatlice izledim, gerçek anlamda bir işçi sınıfı disiplini var. Tek kelimeyle, başka diyecek bir şey yok.

Serkan: Ben de başarılar diliyorum, bugünkü etkinliğiniz de çok güzeldi, çok beğendim, elinize sağlık.

Hamdi: Videoda kıdem kampanyasının çalışmalarını gördüm, gerçekten de görüntüler beni heyecanlandırdı. Halktan imza toplayan ÜİD-DER’li arkadaşların azmini buradan selamlıyorum. İmza kampanyasını Meclis’e taşıdınız, onu da burada gördük, izledik. ÜİD-DER gerçekten de işçiden yana bir örgüt. ÜİD-DER’in mücadelesini selamlıyorum! ■

“İş Kazası” Kurbanı İşçilerin Aileleri Anlatıyor

Her ay onlarca işçi, sermayenin doymayan kâr hırsından dolayı iş kazalarında yaşamını kaybediyor. Hemen her gün fabrikalardan, tersanelerden, madenlerden ve inşaatlardan ölüm haberleri geliyor. En basit iş güvenliği önlemlerini bile “masraflı” ve “gereksiz” gören patronlar, gerekli önlemleri almıyorlar. Devlet ise, üstüne düşen denetim görevini yapmıyor. Böylece her ay ortalama 100 işçi yaşamdan ve ailelerinden kopartılıyor. İşçilerin sorunlarına sahip çıkan, işçilerin birleşmesi ve haklarını aramaları için çalışan ÜİD-DER, iş kazalarına karşı duyarlılığı arttırmak ve ölümlere dur demek amacıyla yeni bir kampanya başlatıyor. İş kazalarında yaşamalarını kaybeden işçilerin aileleri de, yaşadıklarını anlatarak başka işçilerin ölmemesi için çağrı yapıyorlar.

Sizin gibi birçok aile evladını toprağa verdi, başınız sağ olsun! Öncelikle kaza nasıl yaşanmış onu anlatır mısınız?

11 Mart gecesi Esenyurt’ta bir alışveriş merkezi inşaatında işçilerin kaldığı naylon çadırda çıkan yangında ölen Barış Kıyak’ın Annesi, Ayşe Kıyak: Elektrik kaçağından kaynaklı yangın çıkmış. Biz televizyondan yangın haberini duyduk... (Ağlıyor, konuşamıyor)

Kız kardeşi, Damla Kıyak: Çadır olarak kullandıkları şeyin yanmaz olanları varmış ama daha ucuz olduğu için kolaylıkla tutuşan malzemelerden almışlar. İş güvenliği önlemi alınmıyormuş ve direkt tutuşmuş yataklar. Kaçamamışlar zaten...

Hakkı Güleç: Heybetullah Güleç kardeşimdi. Henüz 18 yaşındaydı. Davutpaşa’da yaşanan maytap atölyesi patlamasında kaybettik. İşte 4 buçuk, 5 seneden beri onun için, hem idari hem cezai anlamda adalet peşinde koşuyoruz.

Yücel Çavuşoğlu: Eda Çavuşoğlu kız kardeşimdi. Kardeşim tekstilde çalışıyordu. Kardeşim işe gitmek için evden çıktı, 15 dakika sonra ölüm haberi geldi. Servis aracı trafik kazası yapmış. 2 kişi öldü 9 kişi de yaralandı.

Temel Şen: Erhan Keleş’in eniştesiyim. Arnavut-

köy'de BEDAŞ'ta 7 sene çalıştı. Taşeronda oldukları için 2 senede bir çalıştıkları şirket değişiyordu. Elektrik direğine çıkmaya yetkisi olmadığı halde çıkarılıyor. Elektrik teknisyeni, elektriği kestiğini ve direğe çıkabileceklerini söylüyor. Taşeronda çalıştıkları için eldiveni de yok, kontrol kalemi de yoktu. Çalışmaya başlar başlamaz 35 bin voltluk elektrik çarpınca sepetin içine düşüyor. Alt-taki operatör kepçeyi aşağıya indirmiyor. Elektrik çarpınca dili boğazına kaçıyor. Sepetten çıkıp atlamak istiyor fakat başaramayınca orada boğulup kalıyor.

Kaza haberini duyduğunuzda ne hissettiniz?

Ayşe Kıyak: Çok acı çok, dayanılacak gibi değil. Her gün aynı şeyi görüyorum. Uyduğumda onu görüyorum hep. Bitmek tükenmek bilmeyen bir acı işte... Allah düşmanımın başına vermesin. Bir ölen ölmüyor. Arkada kalanlar daha çok ölüyor, her gün ölüyor... Diri diri 11 tane genç yandı. Bu iyi bir ölüm değil. Hasta olsa doktora götürürsün, tedavi ettirirsin. Olmazsa, Allah aldı dersin. O gençler diri diri, sapasağlam öldü gitti. Kendimi de çok suçluyorum, benim yüzümden öldü diye. İşe girmesini ben istedim.

Sizce bu iş kazasının sebebi nedir?

Damla Kıyak: Hiçbir güvenlik önlemi yokmuş çadırlarda. Zaten denetlemeye gelen müfettişler de hiçbir denetleme yapmıyormuş. Sadece inşaat alanını denetleyip gidiyorlarmış. Çadırlara bakmıyorlarmış. Orası bizim denetimimiz dışında, diyorlarmış. Hâlbuki öyle olmama-

sı gerekiyor. Çok büyük bir alan ve çadırlar da oranın bir parçası sonuçta. Sırf masraf olacak diye bir ambulans bile buldurmuyorlarmış. Ambulansın her zaman hazır bulunması gerekiyormuş normalde. İnsan canının hiçbir değeri yok. Önce bunun önüne geçilmesi gerekiyor. Çünkü yapılacak masraf çok büyük bir masraf değil. Kendilerine göre bir seçim yapıyorlar. İşçileri insan yerine koymuyorlar.

Patron sorumluluğu üzerine aldı mı peki?

Damla Kıyak: Hayır, almadı. Taşeron şirketin işçileri tutuklanmış. Bir tane de asıl firmadan işçi tutuklanmış.

Ayşe Kıyak: İşçiler tutuklanır, patronlar gezer. Türkiye'nin kanunu bu! Bizim işçiler toprağın altında ama patronlar gezip bol bol para harcıyorlar.

İş kazalarında yakınlarını kaybeden aileler olarak neler yaptınız, bundan sonra neler yapmayı düşünüyorsunuz?

Yücel Çavuşoğlu: Daha önce, böyle şeyler başımıza gelmediği için bir şeyler yapmadık. Başımıza geldikten sonra farkına vardık. Keşke başımıza gelmeden önce bir şeyler yapsaydık. Daha yeni yeni bir araya geliyoruz.

Hakkı Güleç: Hâlâ dava açamamış aileler var. İnşallah bu vesileyle aileleri bir araya getirebilirsek karınca kararınca sesimizi duyurabiliriz. İnşallah bu vesileyle yararlı bir iş olur.

Sizler de diğer iş kazalarında yaşamını yitirenlerin aileleriyle bir araya geldiniz. Vicdan Nöbeti eylemlerine katılıyorsunuz. Bu eylemleri biraz anlatır mısınız?

Damla Kıyak: Meselâ Davutpaşa'daki patlamadan işçi aileleri var, sonra maden ve set işçilerinin aileleri var. Onlarla tanışıyoruz. Bu eylemde aileler, davada, duruşmada yaşadıkları süreci birbirine anlatıyorlar. Dayanışmaya çağrı yapıyor.

Siz, iş cinayetlerinin son bulması için neler yapılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Ayşe Kıyak: Devletin denetlemesi gerekiyor. Bir iş yeri çalışmaya uygun değilse iş durdurulmalı. Durdurulmasa bile işçilerin durdurulması gerekir. Burası bizim için uygun değil desinler. Ben başka anaların ağlamasını istemiyorum. İşçi ölümlerine bir çare bulunsun.

İşçilere, iş kazasında yaşamını yitiren ailelere ne demek istersiniz?

Annesi: Aileler şikâyetçi olsunlar. Gencecik evlatlarının hakkını arasınlar. Ben, genç yaşta toprağın altına koyduğum evladımın hakkını arayacağım. Ben oğlumu evlendirmeyi düşünüyordum. Ama düğünü yerine mevlüdünü yaptık. Bundan sonra da yaşamak çok zor, çok acı. Dünyada yaşayasım yok, gezesim yok. Ölsem bundan daha iyi olur. Acı çekiyorsun, özlüyorsun sürekli ama yok işte... Patronlar üç kuruş paradan ötürü işçilerin canını yakmasınlar... (Ağlayarak anlatıyor.) Anlasınlar patronlar işçilerin de insan olduğunu. Üç kuruşluk para için insanın hayatı hiçe sayılıyor. Bu yaptığınız çalışma çok iyi bir şey. Sizler de çok sağ olun. Uğraşıyorsunuz, çaba harcıyorsunuz. ■

Dünyada Grev Rüzgârları

Krizin faturasının kendilerine kesilmesine karşı çıkan işçiler, dünyanın dört bir yanında patronlara ve onların hükümetlerine grevlerle yanıt veriyorlar. Kemer sıkma programlarını durdurmak, çalışma koşullarını düzeltmek, ücretlerini yükseltmek ve daha iyi bir yaşam için işçiler sokaklara çıkıyor, üretimden gelen güçlerini kullanarak haftalarca iş durduruyorlar.

Avustralya

6 Ağustos'ta bu yana direnişte olan ve UİD-DER olarak dayanışma mesajı da gönderdiğimiz grevdeki Avustralyalı inşaat işçileri, talepleri karşılanınca 2 Ekim'de işe geri döndüler. Çocuk Hastanesi inşaatında çalışan taşeron işçilerin iki temel talebi, ana şirket Abigroup tarafından kabul edildi. Buna göre, varolan bireysel sözleşmeler iptal edilecek ve bunun yerini işçilerin sendikası olarak imzaladıkları toplu sözleşme alacak. Yeni toplu sözleşme, hangi taşeron firmada çalışırlarsa çalışsınlar tüm işçiler için "işe göre ücret"i garanti altına alan bir madde içerecek.

ABD

Şikago'da öğretmenler 9 gün boyunca grev yaptıktan sonra 19 Eylül Çarşamba günü işlerine geri döndüler. 26 bin öğretmen, kamu okullarının özel okullara dönüşmemesi ve haklarının gasp edilmemesi için seslerini yükselttiler. Şikago valisine ve Obama yönetimine mücadeleyle yanıt verdiler. Valinin planına göre, öğretmenlerin performansı, öğrencinin testlerden aldığı başarıya göre değerlendirilecekti. Sosyal haklarda ve ücrette bir artış olmaksızın çalışma saatleri uzatılacaktı. Öğretmenlerin işe alımı ve işten çıkartılmasında okul müdürlerine geniş yetki verilecekti. Ancak işçi çocuklarının gittikleri okulları özel şirketlere devretmeyi ve yüzlercesini kapatmayı hedefleyen bu plan geri tepti. Vali ve Şikago Öğretmenler Sendikası arasında bir anlaşma yapıldı. Anlaşmaya göre, öğretmen maaşlarında ilk yıl yüzde 3'lük bir artış öngörülürken, takip eden iki yılda ise yüzde 2'lik bir artış olacak. Ayrıca öğretmen perfor-

manslarının test sonuçlarına göre değerlendirilme uygulaması sınırlandırılacak. Grev, son 25 yılın en büyük öğretmen grevi oldu.

Güney Afrika

16 Ağustos'ta Lonmin madeninde başlayan greve polis saldırmış ve bir katliam gerçekleştirmişti. Saldırının ardından geride 34 ölü ve 78 yaralı kalmıştı. Ancak işçiler, %22'lik zam talebinde ısrar ettiler, kararlı bir biçimde mücadelelerini sürdürdüler ve kazandılar. Madencilerin, patronlar karşısındaki dik duruşları diğer sektörlerdeki işçilere de örnek oldu. Güney Afrika'da Marikana işçilerinin mücadelesini takip eden 100 bin işçi patronlara karşı mücadele bayrağını yükseltiyor.

Diğer madenlerde çalışan işçiler de ücret artışı talebiyle iş durdurmaya devam ediyorlar. Yalnızca Anglo Amerikan Platinum Amplats madeninde 28 bin işçi zam talebiyle direnişe çıktı. Maden patronu, direnişi kırmak için 12 bin işçiyi işten çıkardı. Madenin önünden ayrılmayan işçilere polis saldırdı ve bir madenci daha hayatını kaybetti. Patronların bu saldırısı işçilere geri adım attıramıyor.

Ulaşım sektöründeki işçiler de ücret artışı talebiyle iş durduruyorlar. Nakliye sektöründe çalışan 20 bin işçi, %12'lik ücret artışı talebiyle greve çıktı. Patronlar, işçilere karşı disiplin cezası uygulayacaklarını ve işten atacaklarını söylerken, hükümet grevleri yasadışı ilan ederek işçileri korkutmaya çalışıyor. Ama işçilerin mücadelesini durduramıyorlar. On binlerce işçinin grevi sürüyor.

Endonezya

3 Ekim'de, Endonezya işçi sendikalarının çağrısıyla,

İspanya

ABD - Şikago

üç milyon işçi hükümetin saldırılarına karşı bir günlük greve çıktı. Sağlık Bakanlığı'nın sağlık sigortası primlerini patronlarla işçilerin ortak üstlenmesini isteyen tavsiye kararını yayınlamasının ardından işçilerin öfkesi yükseldi. İşçiler, sosyal haklarının artırılmasını, asgari ücretin temel ihtiyaçlarını karşılayacak bir düzeye yükseltilmesini ve işçilere hiçbir hak tanımayan sözleşmeli işçilik yasasının iyileştirilmesini talep ettiler. Grev, başkent Cakarta'da 700 fabrikayı durdurdu. İşçiler, flamlarını dalgalandırdı ve "İşçiler Birleşin, Birleşen İşçiler Yenilmezler!" sloganıyla coşkulu bir biçimde yürüyüşler yaptılar.

İspanya

Hükümet, ekonomik krizin bedelini işçi ve emekçi sınıflara ödetmek istiyor. Ancak İspanyالی işçiler grevlere devam ediyorlar. Eylül ve Ekim İspanyالی işçi kardeşlerimizin alanlarda sloganlarını haykırdıkları ve mücadelelerini yükselttikleri aylar oldu. Hükümet bütçeden 40 milyar avro kesinti yapacağını açıkladı. Plan, kamu işçilerinin maaşlarının dondurulmasını, emeklilik maaşının azaltılmasını, işsizlik ödeneğinin kesilmesini, patronların işçi çıkarmasında kolaylıkları, eğitim ve sağlık alanında kesintileri, vergilerin artırılmasını içeriyor.

15 Eylül'den itibaren grevlere çıkan işçiler, bütçe görüşmelerinin yapıldığı Meclis binasının önünden günlerce ayrılmadılar. "Meclisi İşgal Et!" sloganıyla bir araya gelen kitleler polisle çatıştılar; "Defolun! Bizi temsil etmiyorsunuz!", "Devrim, Devrim!" diye sloganlar attılar. 7 Ekimde sendikaların çağrısıyla 57 ayrı kentte eylemler düzenlendi. Binlerce işçi ve emekçi "Bu krizin faturasını biz ödemeyeceğiz!" diye haykırdı.

Portekiz

Portekiz'de kamu bütçesinden toplamda 78 milyar avro kesinti yapılacak. Emeklilik maaşları düşecek, işsizlik artacak. Sözde kurtarma paketine göre işçilerin maaşlarından yapılan kesinti %11'den %18'e çıkarılacak. Yani bu kesinti bir işçinin bir aylık net maaşına eşdeğer. İşverenlerden kesilen pay ise %23,7'den %18'e düşürülmek isteniyor. Ayrıca işçilerin kazanılmış hakları sınırlandırılıyor ve işten atılmaları kolaylaştırılıyor. Sendikaların

çağrısıyla 29 Eylül Cumartesi günü birçok farklı sektörden işçilerin katıldığı bir eylem düzenlendi. 40 ayrı şehirde sokağa çıkan işçi ve emekçiler Avrupa Birliği'ne, IMF'ye ve kendi hükümetlerine tepki gösterdiler. "Canınız cehenneme, biz yaşam hakkımızı istiyoruz" diyerek kemer sıkma saldırısına karşı öfkelerini yükselttiler.

Yunanistan

26 Eylül'de Yunanistan'da son bir yılın en büyük protesto eylemi gerçekleştirildi. Atina'da yaklaşık 100 bin kişi "AB ve IMF Defol!" sloganıyla parlamento binasına doğru yürüdü. Sendikaların çağrısıyla gerçekleştirilen greve kamu çalışanları, vergi memurları, öğretmenler, sağlık çalışanları, avukatlar, mühendisler, banka memurları ve liman işçileri katıldı. Okullar ve kamu binaları hizmet vermezken, feribotlar yalnızca grevcileri taşımak için çalıştı. 10 Ekimde Almanya Başbakanı Merkel'in Yunanistan'ı ziyaret etmesine öfkelenen işçiler, Sintagma Meydanında bir araya geldiler. İşçiler meclise yürümek isteyince, yolu barikatla kapatan polisle çatıştılar. Polisin saldırısına emekçiler taş ve sopalarla karşılık verdi.

Emeklilik yaşının 65'ten 67'ye çıkartılması, çalışma saatlerinin daha esnek hale getirilmesi, işten çıkartmaların kolaylaştırılması planlanıyor. Özürlü ya da iş göremez durumdakilere ödenen sosyal yardımlar kesiliyor. 2015 yılına kadar 150 bin kamu işçisi işten çıkarılacak. Sağlık ve eğitim bütçesinden de ciddi kesintiler yapılmak isteniyor. İşsizlik rakamları yükseliyor, nüfusun %30'u yoksulluk içinde yaşam savaşı veriyor.

Almanya ve İtalya

İşçi ve emekçiler, 29 Eylül'de sokaklara çıkarak vergilerin zenginlerden kesilmesini talep ettiler. 40 ayrı şehirde 40 bin işçi ve emekçi sokaklara çıktı. İtalya'da ise on binlerce işçi, kemer sıkma saldırılarını protesto etmek için 28 Eylül'de "genel grev" dedi. Sendikaların grev çağrısına, üniversite profesörlerinden kamu işçilerine, sağlık çalışanlarından belediye işçilerine kadar birçok farklı sektörden işçiler grev meydanlarına inerek cevap verdiler. ■

Rus İşçiler 1917'de Savaşı Nasıl Durdurdular?

Kapitalizm işçi ve emekçiler için kriz, savaş, acı ve göz-yaşı demektir. Gezegenimiz iki büyük dünya savaşı geçirmiş, milyonlarca insan ölmüş, sakat kalmıştır. Fakat patronlar sınıfı ve onların temsilcisi hükümetler hâlâ işçi ve emekçileri ölüme sürüklemekten geri durmuyorlar. Bugün de pazar ve yatırım alanlarını paylaşmak için savaşa tutuşan emperyalist-kapitalist güçler; Afganistan'dan Irak'a, Libya'dan Suriye'ye kadar birçok bölgeyi kan gölüne çevirmiş durumdadır. Savaşın alevleri her geçen gün yeni bölgelere sığıyor. Suriye'deki savaşın bir tarafı olan AKP hükümeti, Türkiye'yi bu alevlere doğru sürüklemeye çalışıyor. Oysa Suriye'deki savaşın genişlemesi demek, tüm Ortadoğu'nun alev alması, savaşın İran ve Türkiye'yi de içine alması demektir.

Savaşı kim durdurabilir? Elbette savaştan çıkarı olmayanlar! Emperyalist savaştan çıkarı olmayan, milliyetçi kıskırtmalarla gidip bu savaşta ölen, sakatlanan ve perişan olan emekçiler! Tarih, insanlığın hafızasıdır, geçmiş deneyimlerini kaydeder. Tarihe baktığımızda işçi ve emekçilerin koca bir dünya savaşını bitirdiğini görüyoruz. Bundan tam 95 yıl önce, 1917'de Rus işçiler iktidarı ele geçirdiler, patronları kovdular ve savaşı durdurdular.

1914'te başlayan I. Dünya Savaşına Rusya, yeni top-

raklar elde etmek için girmişti. Rus egemenlerinin çıkarları için savaş cephelerine sürülen milyonlarca emekçiden 5 milyonu ölmüş, bir o kadarı da sakat kalmıştı. Büyük bir açlık ve sefalet yaşanmıştı. İşçilerin birliğini ve iktidarını savunan bir parti (Bolşevik Parti), savaşa karşı çıkıyor ve şöyle diyordu: "Bu savaş işçilerin savaşı değil, egemenlerin çıkar savaşıdır, savaş son bulmalıdır!"

1917 Şubatında, savaşa, açlık ve yoksulluğa karşı kadınların başlattığı eylem, kısa zamanda yüz binlerce işçinin greve gitmesine neden oldu. Başlayan eylem milyonları içine alan bir devrime dönüştü ve çarlık imparatorluğu yıkıldı. Kendi meclislerini (işçi şuraları/sovyetleri) kurmuş olan işçiler, 7 Kasım'da iktidarı ele geçirdiler. Kurulan işçi hükümeti, derhal Rusya'nın savaştan çekildiğini açıkladı. İşçilerin iktidara gelmesi ve Rusya'nın savaştan çekilmesi Avrupa'da fırtınalar estirdi. Avrupa işçi sınıfı da savaşa karşı gösteriler yapmaya başlarken, Almanya'da devrim başlamıştı. Bunun üzerine, egemenler istemeseler bile savaşa son vermek zorunda kaldılar. Rus işçi sınıfının deneyimi bugün de yol gösteriyor. Halkların birbirine düşman olmasına ve işçilerin ölmesine karşı çıkmak için tek yapmamız gereken gücümüzü birleştirmektir! ■

UID-DER Canla Başla Çalışıyor

İşçilerin birliğini ve dayanışmasını güçlendirmek için kurulan; işçilerin ekonomik, sosyal ve siyasal hakları için mücadele eden UID-DER, yeni çalışmalarla yoluna devam ediyor. UID-DER, sorunlarını çözmek için birleşen işçilerin elleri üzerinde yükseliyor ve büyüyor. Bir taraftan yeni temsilcilikler açılırken, diğer taraftan mevcut temsilcilikler büyüyor, genişliyor. Ekimde tüm temsilciliklerimizde coşkulu açılış şenlikleri düzenledik ve şunu gördük: Artık salonlara sığmıyoruz. Gün gelecek meydanlara da sığmayacağız.

UID-DER, temsilciliklerinde düzenli olarak işçilerin sorunlarını ele alan seminerler yapıyor. Bu seminerlerde işçilerin haklarının neler olduğu, işçilerin haklarını nasıl arayacağı anlatılıyor. Kıdem tazminatının elimizden alınmasına dur demek için bir kampanyaya başlatan ve topladığı imzaları Meclis'e teslim eden derneğimiz, iş saatlerinin düşürülmesi ve ücretlerin yükseltilmesi için de bir kampanyaya başlatmıştı. Şimdi ise her ay onlarca işçinin ölümüne ve sakatlanmasına neden olan iş kazalarına karşı, **"İş Kazaları Kader Değildir, Ölümleri Durduralım!"** adıyla yeni bir kampanyaya başlatıyoruz. Türkiye, iş kazalarında dünyada üçüncü sırada yer alıyor. Önlem alması gereken patron-

lar ve AKP hükümeti ise, işçi ölümlerini umursamıyor. Buradan tüm işçi ve emekçi kardeşlerimizi, başlatacağımız kampanyaya omuz vermeye çağırıyoruz.

İşçiler güçlü olsun, haklarını arasın, patronların karşısına korkmadan alnı ak, başı dik çıksın, zulme boyun eğmesin, yeni bir dünya için kavga versin diye kurulan UID-DER canla başla çalışıyor. Hakkını arayan, haksızlıklara boyun eğmeyen, direnişe geçen işçileri yalnız bırakmıyor. ■

1. Bant Sol Kulvardan Önde, 2. Bant Arkadan Koşuyor

■ Hadımköy'den bir işçi

Üretime başlayacak işçilerin tamamı 1. ve 2. bantlarda yerini aldı, hazır. Zil çaldı ve günün ilk ışıklarıyla işçiler çalışmaya başladı. 2. bandın ilk sıralarında bulunan Cumhuriyet biraz yavaş başladı. 1. bantta paketlemedeki Zülfiye hızlandı. 2. bantta bulunan Dilek de hızlandı. Hemen arkasından diğer kadın işçiler göz ucuyla onlara bakıp hızlanıyor. Evet, şimdi 2. bantta montajdaki Kayhan hızlı bir hamle yaptı. 1. banttakiler hızlı bir atak yaptı, işçiler çok seri bir şekilde üretim yapıyor. Yaklaşık 300 soba kadar öne geçtiler. İkinci banttaki sobaların üretimi daha zor. Ama işçiler yine de fazlasıyla zorluyorlar kendilerini.

Evet, sayın dinleyiciler, hedef tahtasında birinci bandın üreteceği soba sayısı 2 bin. İkinci bandın ise bin beş yüz. Aynı anda üretime geçen bantlar arasında fark iyice açıldı. Bu arada aşırı hızdan dolayı birçok kadın işçinin ellerinde kesikler oluşmuş durumda. Aynı şekilde bazı erkek işçilerin el ve kollarında yanık izleri görülüyor.

Saatler ilerledikçe bantlar arasındaki üretim farkı da açılıyor. Ustabasının "hızlanın" diye bağırışları duyuluyor. İşçilerin dudakları kurumuş.

Hedefe ulaşmak için su bile içmiyorlar. 1. bandın başında kesim yapan Emin hızını ikiye katlıyor. Yine aynı bantta kapakları takan Mustafa da aynı hıza ayak uyduruyor. Bandın başındakiler hızlandıkça paketlemedekiler de aynı çabuklukla sobaları kutulara yerleştiriyorlar. Saatlerimiz 17.00'ı gösteriyor ve 1. bant tam 2 bin tane soba üretti. Bir alkış sesi kopuyor işçilerden. İşçilerde zafer sevinci var. Bu sevinçten sonra üretime devam ediliyor. Çıkış saatine henüz 1 saat var. Ama 1. bant durmak nedir bilmiyor.

Bu arada üretim şefi birkaç kadın işçiyi yanına çağırdı. Hedefi geçtikleri için çağırıldığını düşünen kadın işçiler, bir mükâfat umuduyla mutlu bir şekilde şefe yaklaşıyorlar. Sinirli bir şekilde bir şeyler söylüyor üretim şefi. Kadın işçileri tekrar yerlerine gönderiyor. Kadınlar sinirli ve hayal kırıklığına uğramış. Sebebini merak eden arkadaşları soruyor. Kadın işçiler de anlatıyor: "Yerlere vidalar düşüyormuş. Hepsi para dememiş ve patronun cebinden çıkıyormuş. Eğer bir daha düşerse tepkisi daha sert ve farklı olacaktır."

İşçiler şaşkın, üretim devam ediyor. Zil sesi duyuluncaya kadar!

Evet, arkadaşlar çalıştığım fabrikada her sabah önümüze bir hedef konuyor ve at yarışındaymışız gibi yarışırız. Kendi sınıf kardeşlerimizle rekabete sokuluyoruz. Hızlanacak da, hedefi geçsek de karşılığında bir şey verilmediği gibi azar işitiyoruz. Kendimizi patronumuz zengin olsun diye paralıyoruz. Ama bize kalan; aşırı bel ve sırt ağrıları, el, kol kesikleri ve yanıklar. Ustalar da tabii bu arada gaz vermekten geri durmuyor. Biz de örgütsüz ve bilinçsiz olduğumuz için aynı yarışa sorgulamadan, atlar gibi her gün katılıyoruz. Hâlbuki örgütlü ve bilinçli işçiler gaza gelmez ve patronun çıkarları için rekabete girmezler. Açgözlü patronların karşısında ancak örgütlenirsek sağlam durabiliriz. ■

16 Dolar = 4 Parmak!

■ Gebze'den bir işçi

Gebze'de Pelitli Köyü yolu üzerinde bulunan bir metal fabrikasında çalışan 17 yaşındaki bir işçi kardeşimiz iş kazası geçirdi. Sağ elini tonlarca ağırlığındaki prese kaptıran işçi hastaneye kaldırıldı.

Kaldırıldığı özel hastanedeki ilk müdahalesinde doktorlar, "bu el için yapacak bir şey yok, kesilecek" demişler. İşçinin ailesi bu durumu kabul etmeyerek başka hastaneye gitmek için işverene baskı yapmış. Ailenin ısrarı üzerine bir zaman sonra başka bir özel hastaneye kaldırılmış yaralı işçi. Bu hastanede yapılan müdahalede belki başparmağın ve avuç içinin bir kısmının kurtarılabilceği söylenmiş. Preste ezilen ele beş defa operasyon yapılmış.

Sonuç olarak 17 yaşındaki işçi kardeşimiz daha ilk işçilik yılında dört parmağını ve avuç içinin yarısını kaybet-

ti. Geçim derdi 17 yaşında bir genci iş hayatına sürükledi. Ailesinin geçimine üç kuruş katkıda bulunmak için çalışmaya başlayan işçi kardeşimiz, doğru düzgün pres eğitimi verilmeden tezgâha geçirildi. Pres tezgâhlarında çalışanlar bilir, pres parmak kopmalarının en sık yaşandığı iş makinesidir. Makineye takılacak 16 dolar tutarındaki bir sensörle, yanlış bir harekette tezgâhın kilitlemesi sağlanabilir. Parmaklar, kollar kurtarılabilir. Ama patronlar açısından buna ne gerek var? İşçi için masraf yapılırmı? Üretim hiç durur mu?

İşçilerin güvenliği için önlem almak, patronlara büyük bir kayıp gibi geliyor. Olan işçilere oluyor. 16 dolar = 4 parmak ve avuç içinin yarısı! Varın patronlar için parmaklarımızın ve tüm organlarımızın nasıl da kelepirdiğinin hesabını siz yapın. ■

Hacettepe Hastanesi'nde Sözde "Görev" Tanımı

■ Hacettepe Hastanesi'nden taşeron bir işçi

Ben Hacettepe Hastanesi'nde yardımcı hizmetli-taşıma görevlisi olarak çalışıyorum. Sağlık sektöründe çalışan arkadaşların hemen hemen hepsi bu görevin ne anlama geldiğini bilirler ama ben bu görev tanımını biraz daha açmak istiyorum. İşe ilk başladığımda bana sadece hastaların transferlerinde, hastaları belli bir yere götürme, tıbbi cihazların dezenfeksiyonu, evrak ya da dosyaların getirilip götürülmesi gibi birtakım beden gücünü gerektiren işleri yapacağımı söylediler.

Burada altı çizilmesi gereken bir durum var: O işi bulduğumda yaşadığım mutluluk ve heyecan yüzünden taşeron kelimesini fazla sorgulamamıştım. İşe başladığım zamanlarda buzdağının geri kalan kısmını görmem pek de uzun sürmedi. Tabii o zamanlar ÜİD-DER ile tanışmamıştım. İlk çalıştığım bölüm tam da bu görev tanımına uyuyordu. Ancak amir, keyfi şekilde bölümümü değiştirdiğinde o görev tanımından çokça uzaklaştığımı gördüm. Servisim değiştirildiğinde yapmamam gereken işleri ister istemez yapmak zorunda kaldım. Sorgulamıyordum, "yap" diyorlardı ve ben de birçok arkadaşım gibi söylenileni yapıyordum. Hasta bakıcılığı artık bizim için sıradan bir iş olmuştu. Patronun işi biraz daha laçkalaştırarak, işinin ehli olan arkadaşlardan tesisat işi yapmaları-

nı istediğini bile görmüştüm.

Bir gün internette şirketle hastane arasındaki ihale dokümanına ulaştım. O dokümanda yardımcı hizmetli için "kesinlikle tıbbi müdahalede bulunamaz" ibaresi vardı. Evet, biz hasta bakıcılığı yapıyoruz ve sonuçta bu bir tıbbi müdahaledir ama biz bunun ne eğitimini aldık ne de gerekli ücretini alıyoruz. Anlayacağınız hem hastane idaresi hem de şirket bu durumdan fazlasıyla nemalanıyor. Birçok arkadaş, bu ihale dokümanında yer alan görev tanımımızı sorgulamadan işe gidip geliyor. Kafamızdaki düşünce şu: "Yeter ki bir ekmek kapım olsun." Hayır, bu doğru bir düşünce değil! Onlar bize ekmek veriyorsa biz de onlara kat kat fazlasını, alınterimizi veriyoruz, emeğimizi veriyoruz. Sorgulamamız gereken patronun bize verdiği ekmek değil, o ekmeği alınterimizle kazanırken nelerden vazgeçtiğimizdir.

Benim gibi sağlık sektöründe çalışan işçi arkadaşlarıma sesleniyorum: ÜİD-DER olmasaydı sorgulamazdım, düşünmezdim. Ama şimdi biliyorum. Benden eğitim almadığım halde insan sağlığını ilgilendiren nitelikli iş yapmam isteniyor. Bu şekilde insan hayatının hiçe sayılıyor olmasını önemsemedikleri gibi, bizi daha düşük ücretle çalıştırmayı da önemsemiyorlar. Hep birlikte durumumuzu sorgulayalım, birleşelim ve buna izin vermeyelim! ■

"Ben Okuma Yazmayı Form Doldurarak Öğrendim!"

■ Tuzla'dan bir işsiz

4 aydır işsizim ve iş ararken öyle şeylerle karşılaşıyorum ki, çalışan ve çalışmayan arasındaki farkı düşünüp duruyorum. Bir tarafta 12 saat gökyüzünü görmeden çalışanlar, bir tarafta benim gibi 4 ay, 5 ay belki 10 ay işsiz olanlar var. Bir tarafta evine bir kuruş daha fazla para götürebilmek için mesailer yüzünden neredeyse fabrikada yatıp kalkanlar, diğer tarafta ben ve benim gibi "bugün iş aramaya giderken yol parasını nereden bulacağım?" diye kara kara düşünenler var. Bir yanda çalıştığı fabrikada iş kazası geçirenler, diğer tarafta iş kazası yaşanan fabrikalara iş başvurusunda bulunanlar var. En ilginç yanı da bir tarafta "işsizlik yok" diyen patronlar ve onların hükümeti, diğer tarafta 4 aydır iş arayan ben ve benim gibi milyonlar var!

Güneşli hava, yağmur çamur de-

meden gitmedik yer bırakmadım. Başvurduğum en kötü şartlara sahip fabrikalardan bile bir geri dönüş olmadı. Biri de arayıp "buyur gel, fabrikamızda kölelik koşullarında çalış" demedi yani. Her gittiğim yerde form doldurup bir sonraki fabrikanın formu için deneyim kazanıyorum. Geçen gün bir arkadaşım, "ben okuma yazmayı form doldurarak öğrendim" diye espri yaptığında, bu lanet olası işsizliğin herkesin kapısını çaldığını düşündüm. Hoş, işi olanların ne koşullarda çalıştığı da ortada, ama bu çalışmayacağımız anlamına gelmez ki! İşsizlik bir sorun hem de ciddi bir sorun, ama bu sorun iş bulmakla bitmiyor. İşsizliği bitirmenin yolu bunun için verilecek mücadeledir.

ÜİD-DER'in 1 Mayıs öncesi yürüttüğü kampanya tam da yaşadığım bu dönemi ve çözümünü anlatıyor: "İş Saatleri Kısaltılsın, Ücretler

Yükseltilsin!" İş saatleri kısaltılarak herkese iş sağlanabilir. Yoksa üniversite okumak, kursa gitmek, İngilizce öğrenmek çözüm değil. Ben de üniversite bitirdim ama sonuç ortada: İşsizlik! ■

12 Saat, Asgari Ücretle Çalışmak

■ Kırac'tan bir kadın işçi

Kırac bölgesindeki fabrikalara her ay düzenli olarak İşçi Dayanışması bültenini dağıtıyoruz. Kırac'ta birçok fabrika 12 saatlik iki vardiya halinde çalışıyor. İşçiler akşam vardiyası çıkışında enkazdan çıkmış gibi servislerine biniyorlar. Dağıtım sırasında yaşlı bir amca elimizde İşçi Dayanışması'nı görünce "bu fabrikaya mı dağıtacaksınız?" diye sordu. Biz de evet dedik. Yaşlı amca "ben buranın servisini çekiyorum, buradaki işçiler artık robotlaşmış, 12 saat çalıştıkları için" dedi. Biz de amcaya hak verdik. Bugün Kırac bölgesindeki fabrikaların çoğunluğunda işçiler 12 saat ve asgari ücrete çalışıyor. Çünkü Kırac göç alan bir bölge, genç işçi çoğunlukta. Patronlar bu durumdan yararlanarak sömürüyü katmerleştiriyor.

İşçi Dayanışması'nı dağıtırken aynı zamanda sohbetlerimiz oluyor. Bir işçi şunları söylemişti: "12 saat çalışıyorum, eşimle kardeş oldum, çocuklarımın yüzünü göremiyorum. Aldığım asgari ücreti yetiremediğim için 12 saat çalışarak 1000 liraya çıkarmak zorundayım. Bir Pa-

zar gelmesem o ay sıkıntıya giriyorum, ben de istemem 12 saat çalışmayı ama mecburum."

Patronlar sınıfı biz işçileri asgari ücrete mahkûm etmiş. Biz işçiler de sanki asgari ücret kaderimizmiş gibi susuyoruz. Biz işçiler gücümüzün farkına varırsak 12 saat asgari ücrete mahkûm olarak kalmayız. Yaşam koşullarımızı düzeltebiliriz. "12 saat çalışmak insanlık dışıdır" diyerek bir araya gelelim, insani koşullarda çalışmak için mücadele edelim! ■

Bir Kısır Döngü: Vardiya Sistemi

■ Gebze'den bir kadın petro-kimya işçisi

Ben işçilik hayatına başladığımdan beri vardiyalı çalışıyorum. Kimi zaman 12 saat, kimi zaman 16 saatlik yoğun tempoya ve vardiya sisteminin bitmek bilmeyen kısır döngüsüne hiçbir zaman alışamayan işçilerden biriyim.

Aynı fabrikada çalıştığım işçi arkadaşlarımdan biriyle vardiyalar üzerine yaptığımız bir sohbette, arkadaşım 08.00-16.00 vardiyasını sevmediğini, sabahın köründe uyanmanın çok zor olduğunu söyledi. Ben de gece vardiyasını sevmediğimi ve gece vardiyasında çalıştığım zaman kendimi sürekli yorgun ve keyifsiz hissettiğimi söyledim. O da hak verdi. 16.00-24.00 vardiyasını da hiç sevmediğini söyledi. Akşamları çocuğuyla, ailesiyle vakit geçiremediğinden yakındı. Sonra birbirimize baktık ve dedik ki "galiba biz hiçbir vardiyayı sevmiyoruz." Her

hafta değişen bir tempoya ayak uydurmak, her hafta yemek saatinin, uyku saatinin değişmesi, kuşkusuz ki hem sağlığımız açısından hem de ruhsal açıdan biz işçilere pek çok zarar veriyor. Örneğin yapılan araştırmalara göre gece vardiyalarında çalışan kadın işçilerin diğer kadınlara oranla meme kanserine, erkeklerinse prostat kanserine yakalanma riskinin çok daha fazla olduğu tespit edildi.

Dünya Sağlık Örgütü'nün kanser kolu, Uluslararası Kanser Araştırmaları Ajansı tarafından yapılan araştırmalarda hem gece hem de gündüz çalışmanın insan sağlığını daha çok tehdit ettiği vurgulandı. En büyük sorunun vücut saatini sürekli yeniden başlatmak olduğu, vücudun doğal ritminin bozulmasının pek çok hastalığa davetiye çıkardığı açıklanıyor. Yeterince uyuyamamak vücudu bitkin düşürüyor. Gücsüz kalan vücut, hastalıklara karşı savunmasız kalıyor. Tüm bunların dışında bir de işe adapte olamama, uyum sağlayamama, uzun ve yorucu mesai saatleri, beraberinde gelen iş kazaları ile işçiyi tüketen cendere daha da büyüyor.

Patronların kâr hırsı biz işçileri öldürüyor. Bu kimi zaman bir anda olup bitiyor. Kimi zaman da bizlere dayattıkları insan doğasına aykırı olan icatları, vardiya sistemleri ile ağır ağır, yavaş yavaş öldürüyorlar. Bizlerin kuytu fabrika köşelerinde uzun ve yorucu mesailerde ömrümüz tükenirken, patronlar kârlarını büyütmenin arzusuyla yanıp tutuşuyorlar. Bazen düşünüyorum, "biz bu dünyaya sadece çalışmak, hizmet etmek, patronlarımızı daha zengin etmek için mi geldik?" Hayır! Bunu tersine çevirmek ve insanca yaşamdan payımızı almak bizim en doğal hakkımızdır. Bunun için de bir araya gelmeli, artık yeter demeliyiz. ■

25 Eylülde kaybettiğimiz halk ozanı Neşet Ertaş, halkın sanatçısı olduğunu söyleyerek devlet sanatçılığını reddetmişti. O, Anadolu halklarının acılarını türkülerine yansıtmış ve türküleriyle halkların dertlerinin tercümanı olmuştur. Büyük ozanı saygıyla anıyoruz.

Aslı Bozuk Deme Gel Şu İnsana

Aşkı kimden aldın sevgiyi kimden
Aslı bozuk deme gel şu insana
Soracak olursan eğer ki benden
Aslı bozuk deme gel şu insana ya dost

Yazımızı felek yazdı mevladan değil
Senin dediklerin evlattan değil
Her hata suç bende leyla'dan değil
Aslı bozuk deme gel şu insana ya dost

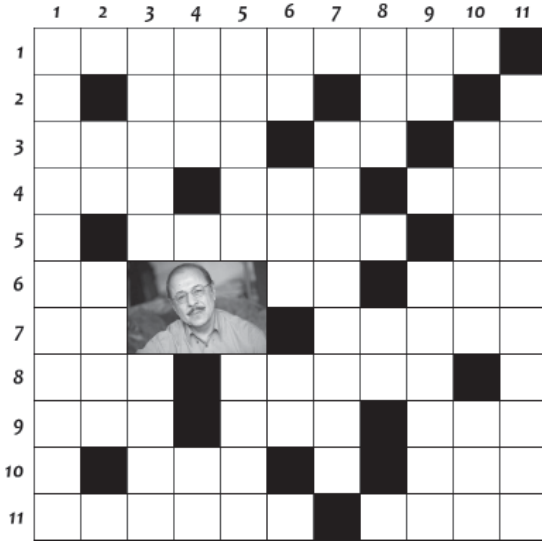
Ulu arıyorsan analar ulu
Sevmişiz gönülden olmuşuz kanlı
Analar insandır biz insan oğlu
Aslı bozuk deme gel şu insana ya dost

Seni beni kim getirdi cihana
Her oğlu doğurmuştur bir ana
Senin fikrin bozuk dostluk bahane
Aslı bozuk deme gel şu insana ya dost

Neşet ERTAŞ

İŞÇİNİN BULMACASI

Soldan sağa

1. İşyerlerinde patronlar gerekli iş güvenliği önlemlerini almadıkları için iş kazalarında işçiler ölmeye devam ediyor; bu iş kazalarında işçilerin ölmesi.
2. Manisa Soma'da, işçilerin iş cinayetlerini protesto etmek için inmedikleri maden ocağının adı. Haydi, anlamında kullanılır.
3. Dünyaya ışık ve ısıveren yıldız. Bir nota. Bir cetvel.
4. Astın karşıtı. Dağ keçisi. Ayyaş.
5. Gezegenimizde, insanların bahtı kara bir kıta. Bir nota.
6. İlaç Merhem. Nazi askeri polis örgütü. Uydunun kısaltması.
7. Bir soru kelimesi. Kare desenli kumaş.
8. Karadeniz bölgesindeki kardeş halklardan. İmtihan.

9. Bir bağlaç. Elektrik enerjisini kimyasal enerji olarak depolayan, istenildiğinde bunu elektrik enerjisi olarak veren cihaz. Özel gezinti gemisi.
10. Şifre. İspanya'nın Bask bölgesinin bağımsızlığı için mücadele eden ulusal kurtuluş örgütü.
11. Görelî. Od.

Yukarıdan aşağıya

1. İşyerlerinde iş kazalarının yaşanmasına neden olan alınmayan önlemler.
2. Konaklama yeri. Anlam, kavram.
3. 12 Eylül darbesinde yönetime el koyan kurul. İnsanın düşünme, akıl yürütme, objektif gerçekleri algılama, yargılama ve sonuç çıkarma yeteneklerinin tamamı.
4. Sahip. Trabzonun bir ilçesi.
5. Yayımcı, yayan, saçan. Yalın.
6. Utanma. Lavanta, kolonya. Rüzgâr ve yağmurun etki yapmadığı gizli, kuytu.
7. Eylül ayında yaşanan iş cinayetlerinde ölen işçilerin sayısı (yazıyla).
8. Yapılan iş. Eski Mısır inancında ruh.
9. Boru sesi. 1917 Ekim Devrimiyile işçilerin kurdukları iktidar organının adı.
10. Binaların en üst katında bulunan açık alan, taraça. Tanrı tanımaz.
11. Türküleriyle Anadolu halklarının acılarının tercümanı olan, 25 Eylülde yaşamını yitiren, devlet sanatçılığını reddeden halk sanatçısı.

Geçen Ayın Çözümü

İşçilerin Sordukları/V

İş kazası nedir? Neler iş kazası sayılır?

İş kazası, işçinin işverene ait işi yaparken geçirdiği kaza ve bu kaza sonucunda yaralanması, sakatlanması, ölmesi veya ruhsal olarak hasar almasıdır. 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda iş kazası tanımı yapılmamış ancak iş kazası sayılacak haller şöyle sıralanmıştır;

- Sigortalı işçinin işyerinde bulunduğu sırada,
- Patron tarafından verilen iş ve görevi nedeniyle işyeri dışında,
- Bir işverene bağlı olarak çalışan işçinin, işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- Emziren kadın işçinin çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- İşçilerin işveren tarafından sağlanan bir taşıtla işyerine gidip gelmeleri sırasında meydana gelen kazalar iş kazası sayılır.

İş kazaları bazen işçinin yaralanmasıyla ya da hayatını yitirmesiyle sonuçlanıyor. Kimi zaman ise kazanın belirtisi o anda ortaya çıkmayabilir. İşçinin geçirdiği iş kazası ile ilgili olarak daha sonra ortaya çıkan bedensel ve ruhsal rahatsızlıklar doktor raporu ile tespit edilebilirse bu vakalar da iş kazası olarak değerlendirilir.

İş kazası raporu nedir, nasıl tutulmalıdır?

İş kazası geçiren işçinin elindeki en önemli delil, kaza sonrası tutulan "iş kazası raporu"dur. Kaza sonrasında işçinin hakkını araması için bu delil şarttır. İş kazası raporu şu şekilde tutulur:

- Patron ya da vekili tarafından, şahitlerin ifadeleri alınarak, kazanın oluş şekli açık ve detaylı bir şekilde tutanağa geçirilir. Tutanak, işveren veya vekili ve görgü şahitlerince imzalanır.
- Kaza geçiren işçinin götürüldüğü hastanede, hastane polisi olayı kayıt altına almalı ve işçinin iş kazası sonucu hastaneye geldiğini ya da getirildiğini belirtmelidir.
- Hemen akabinde olayın yaşandığı bölgedeki Cumhuriyet Başsavcılığı'na veya bölge karakoluna başvurulması gerekmektedir.
- Aynı zamanda iş kazası, olayın meydana geldiği bölge zabıtasına, jandarma veya emniyet birimlerine de bildirilmelidir.
- Hemen başvurulamadığı durumlarda kaza, en geç 3 işgünü içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumu ile İl Sigorta Müdürlüğü'ne yazılı olarak bildirilmelidir.
- İş kazasının yaşanmasının ardından İş Müfettişleri olayı inceleyebilir. İşçinin, işe başlamadan önce aldığı sağlık raporu veya işyeri doktorunun düzenlediği doktor raporu, işi ile ilgili aldığı tüm eğitimler,

sertifikalar ve iş kazası anında patron tarafından tutulmuş bulunan tutanağın bir nüshasının ayrı bir dosyada tutulması gerekir. Eğer yapılan iş, ağır ve tehlikeli işlere giriyorsa işçinin ağır ve tehlikeli işlerde çalışabilir raporunun da bulunması gerekir.

Patronlar genellikle iş kazalarını önlemeye değil, gizlemeye çalışır ve SGK'ya bildirmezler. Devlet kurumlarına bilgi vermedikleri gibi, rapor da tutmazlar. Rapor tutmak zorunda kaldıklarında ise, işçi kusurluymuş gibi gösterirler. Bu nedenle patronun tuttuğu raporu okumadan imzalamamak gerekir. Ayrıca iş güvenliği önlemlerinin alınmaması ya da yetersiz oluşu nedeniyle yaşadığımız kazanın ayrıntılarını belirten bir dilekçe ile SGK'ya başvurmalıyız. Hastaneden alınan evraklar da dilekçeye eklenmelidir. Sorumluların cezalandırılması için 6 ay içerisinde savcılığa başvurarak şikâyetçi olmalıyız.

Sigortasız işçi, iş kazası geçirdiğinde ne yapmalı?

Kaza geçiren işçinin sigortalı ya da sigortasız olması değil, hak talep edebilmesi için kazayı kayıt altına aldırabilmesi önemlidir. Sigortasız işçi de iş kazası geçirdiğinde ilk önce kaza raporu tutulması konusunda ısrarcı olmalıdır. Hastaneye gittiğinde hastane polisine iş kazası raporunu tutturması gerekir. Aynı zamanda Bölge Çalışma Müdürlüğü'ne de giderek şikâyetinde bulunabilir.

İş kazası geçiren işçi hangi davaları açabilir?

İş kazası geçiren işçi, kazayı geçirdiği işyerinde çalışırken de, oradan ayrıldıktan sonra da İş Mahkemesine başvurarak maddi ve manevi tazminat davası açabilir. İş kazalarında zaman aşımı süresi kazanın olduğu tarihten itibaren 10 yıldır. Dava açılıp duruşma başlamadan önce, iş müfettişleri incelemelerini yapıp raporlarını hazırlarlar. Bu yüzden dava açmadan önce mutlaka, işçinin bağlı bulunduğu Sigorta Müdürlüğü'ne başvuru yapılması şarttır. İş kazası geçirip SGK'ya bildirilmeyen kazalarda, öncelikle SGK'ya bildirim yapılarak iş kazası tespit davası açılmalıdır. Daha sonra işverene maddi ve manevi tazminat davası açılabilir. ■

**İş Kazaları Kader Değildir,
İşçi Ölümünü Durduralım!**

İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası İş Kazalarına Çare mi?

İş kazaları durmuyor. Patronların kârları büyürken işçiler ölmeye ve sakat kalmaya devam ediyor. İşçilerin ölmesini umursamayan AKP hükümeti, gelen baskı sonucu İş Sağlığı ve Güvenliği adıyla bir yasa çıkardı ve bu yasanın iş kazalarını önleyeceğini iddia etti. Yalnızca Eylül ayında 83 işçinin ölmesi de gösteriyor ki, bu yasa hiçbir işe yaramamıştır. Üstelik Haziran ayında Meclis'ten geçen yasa, altyapı eksikliği nedeniyle ağır ve tehlikeli işlerde 1 yıl, az tehlikeli işlerde ise ancak 2 yıl sonra yürürlüğe girecek.

Sendikaların ve demokratik kitle örgütlerinin fikri alınmadan, ILO ve Avrupa Birliği standartlarına uyum gerekçesiyle hayata geçirilen bu yasa, giderek artan iş kazaları ve meslek hastalıklarına çare olmaktan çok uzaktır. Yasanın adının "işçi" değil de, "iş" güvenliği yasa olması da AKP'nin işçilere önem vermediğinin bir göstergesidir. Yasa tam olarak yürürlüğe girdikten sonra istisnasız tüm işyerleri İş Sağlığı ve Güvenliği yasasına uymakla yükümlü olacaklar. Lakin belirtmek gerekir ki, eski yönetmeliğe göre kapsayıcılığı genişlemiş olsa da, yeni yasa yüz binlerce işçiyi kapsam dışına atmaktadır. Meselâ, afet ve acil durum birimlerinde ve ev hizmetlerinde çalışanlar yasa kapsamına alınmamıştır.

Resmi rakamlara göre Türkiye'de her yıl yaklaşık 77 bin iş kazası gerçekleşiyor. Her ay ortalama 100 işçi, iş kazalarında hayatını kaybetmekte ve yüzlercesi sakatlanmaktadır. Meslek hastalıkları ise tam olarak tespit bile edilememektedir. Bu nedenle iş kazalarını ve meslek hastalıklarını engelleyecek yasal düzenlemeler şüphesiz son derece gereklidir. Ancak devlet ve AKP hükümeti yeni yasa ile sorumluluğu üzerinden atmakta, işyerinde gerçekleşecek iş kazalarının ve meslek hastalıklarının sorumluluğunu işçi temsilcilerine ve iş güvenliği uzmanlarına yıkmaktadır.

Kanuna göre patronlar, işçilerin işle ilgili sağlık ve güvenlik tedbirlerini alacak, tedbirlere uyulup uyulmadığını denetleyecekler. 10 ve üzeri işçi çalıştıran işyerleri iş güvenliği uzmanları çalıştırmak, bu hizmeti veren şirketlerden yardım almak zorunda olacaklar. Çalıştıracakları uzman sayısı işkolunun tehlike derecesine ve işçi sayısına göre belirlenecek. 50 ve daha fazla çalışanın bulunduğu ve altı aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde ise işveren, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalarda bulunmak üzere bir kurul oluşturacak.

Bu kurulda işveren ya da temsilcisi, işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve işçi temsilcileri yer alacak. Yasa patronları, işçilerin kendi temsilcilerini seçmelerini sağlamakla yükümlü kılıyor. Eğer patron, işçilerin söz konusu kurula temsilci seçmesini sağlamazsa ceza alacakmış: Tam 200 lira! Yani açıkça işçilerle alay ediliyor. İşçilerin kendi bağımsız kararlarını alamayacağı, patronun bu

kurula istediği kişileri alacağı, 200 lira cezanın bir yaptırım gücü olmayacağı yeterince açıktır. Diğer taraftan, işten atılma kaygısı duyacak ve bağımsız olamayacak olan iş güvenliği uzmanının, patronunun denetiminden çıkmayacağı da bellidir. Tümünüyle patronların denetimine girecek olan İş Sağlığı ve Güvenliği Kurullarına, patronlara maliyet oluşturacak gerekli iş güvenliği önlemlerini aldırarak mümkün olmayacaktır. Hadi diyelim ki kurul gerekli kararları aldı; bu kurulun patron üzerinde hiçbir yaptırım gücü olmayacağı için patron istediği gibi hareket edebilecektir.

Yasaya göre ciddi ve yakın tehlike ile karşı karşıya kalan işçiler, İş Sağlığı ve Güvenliği Kuruluna veya işverene başvurarak durumun tespit edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınmasını talep edebilecek. Ancak bunun kâğıt üzerinde kalacağı açıktır. İşçileri eski ve bozuk makinelerde, tedbir almadan çalıştıranlar zaten patronlar değil mi? Onlar mı üretimi durdurup tedbir alıracaklar? İşyerindeki bina ve eklentilerde, çalışanlar için hayati tehlike oluşturan bir husus tespit edildiğindeyse, bu tehlike giderilinceye kadar, işyerinin bir bölümünde veya tamamında iş durdurulabilecek. Ancak işsizliğin, taşeron ve esnek çalışmanın alabildiğine yaygınlaştığı günümüzde işçilerin bu haklarını kullanmaları imkânsızdır! Yani işçiye iş kazası geçirme ya da işsiz kalma özgürlüğü tanıyanıyor!

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurullarının denetimi kesinlikle işçilere verilmelidir. Bu kurulda yer alan işçi temsilcilerinin işten atılması yasaklanmalıdır. İşyeri hekimlerinin ve iş güvenliği uzmanlarının, patronların baskısı altında kalmaması için ücretlerini üye oldukları meslek örgütleri ödemelidir. İşçilerin denetimine verilen İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurullarının karar alma, patronlara uygulama yetkisi olmalıdır. Bu kararları uygulamayan patronlara ağır cezalar verilmelidir. Ayrıca işçilerin, topluca üretimi durdurma ve gerekli güvenlik önlemleri alınana kadar çalışmama hakkı olmalıdır. ■

